

ИНФОРМАЦИЯ

Епидемиологични анализи на африканската чума по свинете в Европейския съюз (ноември 2018 г. до октомври 2019 г.)

Европейски орган за безопасност на храните (EFSA/ЕОБХ)

Абстракт

Този доклад предоставя актуална информация за епидемиологията на заболяването Африканската чума по свинете (АЧС) в Европейския съюз (ЕС) през периода ноември 2018 г. до октомври 2019 г. През този период АЧС е потвърдена в Словакия, докато Чехия стана официално свободна страна от АЧС през март 2019 г., с което броят на засегнатите от АЧС държави в ЕС достигна до девет.

Докладът предоставя описателна актуална информация за ситуацията в различните страни, както и анализ на времевите и пространствени модели на заболяването.

Не е наблюдавано увеличение на броя на отстреляните серопозитивни диви свине в засегнатите райони. Съотношението на пробите от отстреляни диви свине, изледвани с метода PCR (полимеразно-верижна реакция) с положителен резултат, и с метода ELISA (ензим-свързан имуносорбентен метод) с положителен резултат, остават ниски (<0,05). В допълнение към очевидния сезонен пик през лятото при домашните свине, сезонността на АЧС при дивата свиня е статистически потвърдена.

Мрежовият анализ показва, че средната скорост на естественото разпространение на болестта в популациите от диви свине е между 2,9 и 11,7 км/година.

Разпространението на болестта чрез хората, както при домашни, така и при диви свине, обаче остава важно. При контролно проучване на възникнали случаи на АЧС, са идентифицирани няколко рисков фактора за появата на болестта, свързани с диви и домашни свине в животновъдни обекти с нестопанска цел (лични стопанства или тип „задан двор“) в Румъния.

В този доклад също така е направен и актуализиран обширен преглед на научната литература по отношение на контролните мерки за спиране на разпространението на болестта при дивите свине, както и по отношение на мерките за разделяне на популациите диви свине. През посочения отчетен период са идентифицирани няколко нови проучвания, но те не променят заключенията от предходния отчетен период. Описан е практическият опит с използването на огради като част от стратегията за контрол, прилагана при възникнало огнище на АЧС при диви свине в Белгия. Досега мерките се оказаха ефективни за задържане на вируса АЧС в засегнатата зона. Тази стратегия включваше комбинация от различни мерки, а именно зонирание, отстраняване на трупове, пълна забрана за подхранване на дивите

свине, специфични разпоредби за лов и мерки за депопулация в зависимост от зоната, частична забрана за движение на хора и сеч, и създаване на мрежа от концентрични огради.

Резюме

Европейската комисия (ЕК) поиска от Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) да предостави актуален анализ за епидемиологията на Африканската чума по свинете (АЧС) в държавите членки (ДЧ) в Европейския съюз (ЕС), засегнати от вируса на АЧС (ASFV) генотип II.

Европейският орган за безопасност на храните, в контекста на член 31 от Регламент (ЕО) № 178/2002, предостави техническа и научна помощ на Комисията въз основа на следните **технически задания** от възложения мандат:

ЗАДАНИЕ 1 (ЗД-1): *Анализ на епидемиологичните данни за АЧС от държавите-членки и държави извън ЕС, засегнати от ASFV Genotype II. Анализ на времевите и пространствени модели на АЧС при дива свиня с оглед идентифициране на модели (обхват и скорост) на разпространение, както и въвеждане на вируса в различни видове свиневъдни обекти за домашни свине. [Подробния анализ на заданието, направен от ЕОБХ, можете да прочетете на следния адрес: http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1128](http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1128)*

ЗАДАНИЕ 2 (ЗД-2) *от мандата изисква определяне на рискови фактори, свързани с появата, разпространението и устойчивостта на ASFV в популацията от дива свине и в интерфейса за домашни/диви животни с оглед засилване на биосигурността и други мерки за намаляване на риска. [Подробния анализ на заданието, направен от ЕОБХ, можете да прочетете на следния адрес: http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1127](http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1127)*

ЗАДАНИЕ 3 (ЗД-3) – *Преглед на мерките за контрол, прилагани от засегнатите държави членки за ограничаване на разпространението на АЧС при дивите свине и за ликвидиране на инфекцията. Оценка на тяхната ефективност и преглед на научната литература относно тези мерки. [Подробния анализ на заданието, направен от ЕОБХ, можете да прочетете на следния адрес: http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1126](http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1126)*

ЗАДАНИЕ 4 (ЗД-4) – *Преглед и оценка на устойчивостта и ефективността на различни видове географски изкуствени или естествени граници, използвани за определяне/обособяване на зони с ограничен достъп. [Подробния анализ на заданието, направен от ЕОБХ, можете да прочетете на следния адрес: http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1126](http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1126)*

ЗАДАНИЕ 5 (ЗД-5) – *Преглед на мерките за управление на популациите от дива свине въз основа на най-новите научни и епидемиологични данни и разработване на препоръки за прилагане на тези мерки в четири отделни географски области:*

- *Области свободни от АЧС, далеч от огнища на АЧС, в които трябва да се предприемат дългосрочни мерки за подготовка в случай на бъдещо възможно навлизане на болестта, като се има предвид човешкият фактор.*
- *Зони свободни от АЧС, но които са съседни на засегнати или райони с наложени ограничения и са с по-висок риск от заразяване главно чрез естествено разпространение на болестта чрез дивите свине.*
- *Области, в които болестта наскоро е навлязла при дивите свине.*
- *Области, в които болестта присъства в популацията на дивите свине от доста време (повече от 1 година).*

Подробния анализ на заданието, направен от ЕОБХ, можете да прочетете на следния адрес:

http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1125

ЗАДАНИЕ 6 (ЗД-6) – Научен доклад с преглед на епидемиологичните данни и наличната информация за развитието на АЧС в Румъния и анализ на времевите и пространствени модели на АЧС при домашните свине. Анализ на рисковите фактори, свързани с появата, разпространението и устойчивостта на ASFV в домашната популация свине. Подробния анализ на заданието, направен от ЕОБХ, можете да прочетете на следния адрес:
http://corhv.government.bg/?cat=27&news_id=1127

Техническите задания в обобщение:

ЗАДАНИЕ 1 (ЗД-1): *Анализна епидемиологичните данни за АЧС от държавите-членки и държави извън ЕС, засегнати от ASFV Genotype II. Анализ на времевите и пространствени модели на АЧС при дива свиня с оглед идентифициране на модели (обхват и скорост) на разпространение, както и въвеждане на вируса в различни видове свиневъдни обекти за домашни свине.*

ЗД-1 от мандата изисква преглед на възможните времеви и пространствени модели на АЧС в ЕС. След възникването на заболяването в ЕС през 2014 г., ASFV генотип II постепенно се разпространи в Източна Европа и достигна своя пик през 2018 г., когато в **Румъния** бяха регистрирани значителен брой огнища; за първи път се съобщи за „скок“ на АЧС в Западна Европа, който пренесе болестта при диви свине в **Белгия**. АЧС възникна във всяка от третите страни, които се намират по източната граница на ЕС, с изключение на Турция. Може да се подозира ново проникване на заболяването от тези трети страни.

През посочения отчетен период (ноември 2018 г. до октомври 2019 г.) АЧС беше потвърдена в **Словакия и в Сърбия**, с което списъкът на засегнатите страни в ЕС нарастна, докато **Чехия** беше призната за официално свободна от АЧС през март 2019 г. Разпространението на АЧС беше прогресивно, но бавно, като се движеше главно в югозападна посока. Всички засегнати от АЧС райони са по същество съседни, с изключение на изолирано възникване в **Чехия (което вече е ликвидирано)**, **Западна Полша и Белгия**. Към момента в рамките на ЕС се наблюдават всички фази от епидемията от АЧС, включително незасегнати области, области, наскоро засегнати

или след изолирано възникване, или след географско разширяване от засегнатите области, както и засегнати райони, в които заболяването прогресивно се разраства, и райони, където инфекцията от АЧС е налична на по-голямата част от територията за сравнително кратък или за по-дълъг период от време (ендемична).

В **Естония, Латвия, Литва и Полша** има интервал от приблизително 5 години от първоначалното навлизане на АЧС. В някои райони на балтийските страни не е ясно дали ASFV все още е налице. В **Естония**, например, броят на дивите свине драстично е намалял, както се вижда от много ниския брой на отстреляните диви свине на ловно поле (например средно приблизително между 0 и 0,1 дива свиня/км² в Естония). В засегнатите райони средно по-малко от 2,4% от отстреляните диви свине са били серопозитивни в Естония, а случаите на изследвани чрез PCR с положителен резултат животни, са сравнително редки (т.е. само в Естония са открити 10 положителни на PCR диви свине през последния отчетен период).

Ситуацията с АЧС варира значително между държавите-членки на ЕС, поради множество влияния, включително естеството на домашното свиневъдство (по-специално съотношението на стопанствата от типа „заден двор“), географските особености (включително топография, естествени бариери) и характеристиките на популацията диви свине.

Стопанствата от типа „заден двор“ представляват особено предизвикателство в програмата за ликвидиране на АЧС, включително неконтролираното движение на свине и хора, лошата биосигурност и идентификация на стопанствата. Разпространението на болестта чрез хората, например между съседни населени места, е характерно за епидемията от АЧС в райони, където стопанствата от типа „заден двор“ са особено често срещани.

За да се добие представа за **времените тенденции**, са представени времеви профили за всяка засегната държава относно развитието на заболяването от първоначалното му установяване, чрез съотношението на изследваните проби с положителен резултат с PCR или ELISA метод. Както и при предишните отчетни периоди, делът на позитивните за АЧС диви свине винаги е бил по-висок сред намерените мъртви животни в сравнение с отстреляните, независимо от метода на изследване. В засегнатите райони съотношението на положително реагиралите на PCR диви свине, винаги е било много по-високо от положително реагиралите на ELISA изследвани животни. По време на периода на наблюдение за този конкретен анализ (януари 2016 г. - август 2019 г.) не е наблюдавано увеличение на съотношението на серопозитивни (т.е. ELISA-позитивни) отстреляни диви свине. При отстреляни животни, съотношението на дивите свине положително реагирали, както на PCR, така и на ELISA, остава ниско, въпреки че са наблюдавани малки сезонни пикове.

Освен това бяха изследвани **възможните модели на сезонност**, както визуално, така и статистически в страните, в които болестта присъства сред дивите свине от 2 години. Проведен беше визуален преглед, който сравнява сезонния модел на представяне на случаите при диви свине и огнищата при домашни свине (както е съобщено в Системата за уведомяване на болестите по животните в ЕС, ADNS) в балтийските страни, Полша и Румъния. Броят на нотификациите за АЧС **при диви свине е най-висок през зимата и лятото и най-нисък през пролетта**. При **домашните свине беше отчетливо наблюдаван само летен пик**, информацията за който е въз основа на нотифицираните от тези страни огнища.

Чрез използване на техники за локално регресиране или локално приспособяване (LOESS) на данните, представени в Системата за събиране на данни на

ЕОБХ (Data Collection Framework, DCF), беше наблюдаван **очевиден летен пик** в съотношението на PCR-позитивни **диви свине, открити мъртви в Латвия и Естония, но не и в други държави**. Използвайки същата техника, при отстрел на диви свине сезонните колебания в съотношението на откритите положителни PCR свине бяха по-слабо изразени през годината, но изглеждаха по-ниски през пролетта в балтийските страни и по-високи в края на лятото и зимата. В останалите страни този модел не беше приложим.

Използвайки теста на Tukey за статистическо сравняване на различните сезони, беше установено, че вероятността от възникване на АЧС при диви свине, открити мъртви или отстреляни, не е еднаква през цялата година; този резултат **потвърждава наличието на сезонност при откриване на АЧС**.

Извършен е мрежов анализ за всички засегнати страни, въз основа на случаите, докладвани в базата данни на ADNS, за **оценка на скоростта на естественото разпространение на АЧС в популации от диви свине**. Средната скорост на заразяване в Белгия, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва и Полша е между 2,9 и 11,7 км/година.

Във всички засегнати държави членки съществуват доказателства, които подсказват за **свързано/опосредствано от хората пренасяне на вируса** (антропогенен фактор). Най-очевидните примери за това са появата на вируса на АЧС в **Белгия, Чехия и Западна Полша**. За да се направи оценка на по-малко очевидните случаи за възможната роля на хората при пренасяне на вируса на АЧС при дивите свине, случаите, докладвани в ADNS, бяха използвани за изчисляване на екстремни разстояния и скорости между последователни случаи във времето в популации диви свине. Този подход е използван за идентифициране на случаи, които са се разпространили с изключително висока скорост, и които вероятно не могат да бъдат обяснени чрез естествено разпространение между дивите свине, и поради това вероятно са причинени от хора. Анализът показва, че антропогенния фактор е много важен при разнасянето на вируса на АЧС, както в, така и между популациите от диви свине. В балтийските държави, обаче, случаите на човешка намеса при пренасяне на вируса на АЧС при дивите свине са се понижали в сравнение с предходни периоди на докладване, когато те са били важни за засегнатите от АЧС Югоизточни държави членки.

ЗАДАНИЕ 2 (ЗД-2) от мандата изисква определяне на рискови фактори, свързани с появата, разпространението и устойчивостта на ASFV в популацията от диви свине и в интерфейса за домашни/диви животни с оглед засилване на биосигурността и други мерки за намаляване на риска.

Използван е моделът на Besag, York and Mollié (BYM) за идентифициране на рискови фактори за поява на АЧС при диви свине в Естония, включващи данни от 2014 г. до 2019 г. От модела са елиминирани няколко несъществени рискови фактора, които не допринасят за използването му, включващи средно качество на наличните местообитания на диви свине, средна годишна дълбочина на сняг, средна годишна минимална температура, брой на отстреляни диви свине на ловна площадка, и рискови фактори, свързани с ловна дейност и управлението на популацията на дивите свине. Въпреки това, имаше 18-кратно увеличение на вероятността да се наблюдава положително за АЧС диво прасе за всяка единица увеличение на плътността на популацията в малките стопанства на местна административна единица (LAU) 2 (животни в малки стопанства/км²). Използван е допълнителен модел като получените

резултатиса сходни с тези от първия модел. Тези резултати са повлияни от спецификата на свиневъдния сектор на домашните свине през 2014 г.

ЗАДАНИЕ 6 (ЗД-6) – Преглед на епидемиологичните данни и наличната информация за развитието на АЧС в Румъния и анализ на времеви и пространствени модели на АЧС при домашните свине. Анализ на рисковите фактори, свързани с появата, разпространението и устойчивостта на ASFV в домашната популация свине.

ЗД-6 от мандата изисква оценка на потенциалните рискови фактори за поява на АЧС, със специален акцент върху навлизането на АЧС в свиневъдни обекти в Румъния. През лятото на 2019 г. в Румъния беше проведено контролно проучване на случаите, за изучаване на тези рискови фактори. Въз основа на резултатите от логистичен регресионен модел, базиран на събрани и регистрирани данни от 655 ферми със случаи на АЧС и контролни ферми, **появата на АЧС в района около обекта е определена като важен рисков фактор за възникване на АЧС в стопанствата от тип „заден двор“ в Румъния.**

Основните рискови фактори за появата на АЧС в животновъдните обекти с нестопанска цел в Румъния включват броя на огнищата в радиус от 2 км от обекта и разстоянието до най-близкото огнище при домашни свине или най-близкия случай при диви свине. Размерът на стадото, броят на отглеждани диви свине на ловна площадка (като референция за гъстотата на местната популация от диви свине), броят на професионалните посещения (частни ветеринари, консултанти, работници по поддръжката) през периода на висок риск (2 седмици преди потвърждаването на АЧС) в обекта, отглеждането на атрактивни култури около фермата и подхранването с фураж, добит в площи със случаи на АЧС също са идентифицирани като значителни рискови фактори в животновъдните обекти с нестопанска цел.

Единственият значителен рисков фактор за възникване на АЧС в **промишлените свиневъдни комплекси** беше разстоянието до най-близкото огнище на АЧС в свиневъдни обекти.

ЗАДАНИЕ 3 (ЗД-3) – Преглед на мерките за контрол, прилагани от засегнатите държави членки за ограничаване на разпространението на АЧС при дивите свине и за ликвидиране на инфекцията. Оценка на тяхната ефективност и преглед на научната литература относно тези мерки.

През предходния отчетен период (EFSA, 2018) тази оценка се основава на пространствено-времеви ясно формулиран индивидуално базиран модел на подход в структурирани географски райони. Впоследствие не възникнаха противоречиви доказателства и следователно по-ранните заключения и препоръки са все още валидни.

В предишния доклад (EFSA, 2018) беше направен обширен литературен преглед, за да се проучи ефикасността на различни методи за контрол на разпространението на АЧС чрез намаляване на гъстотата на популацията на дивите свине. Прегледът беше актуализиран през този отчетен период, но не бяха открити противоречиви доказателства. Ключовите изводи се повтарят тук:

- В природата *Sus scrofa* се наричат „диви свине/прасета“ в райони, където тяхната популация е ендемична, и „скитащи свине“ в райони, където тяхната популация е инвазивна (неместен вид). Като цяло усилията за контрол за намаляване на броя на скитащите свине се прилагат по-строго от тези за контрол на популацията на диви свине, и често са с различен правен произход и различна обществена нагласа.

- При незаразени популации спортният лов на диви и скитащи свине може да бъде ефективен като средство за поддържане на стабилността на популацията; въпреки това трябва да се избягват предубедените предпочитания за лов на големи мъжки екземпляри и подхранване на популацията диви свине. Усилията за отстрел трябва да се увеличат интензивно (норма за отстрел > 67% годишно), за да се стабилизируют популациите от диви свине.
- Спешните интервенции за контрол на заболяването (т.е. спешни мерки приложени на местно ниво) са различни и не трябва да се бъркат с дългосрочно управление в по-голяма степен, свързано с устойчивото управление на популацията.
- В контекста на мерките за контрол на заболяването е постигната депопулация на дивите свине в малки оградени зони, но в по-големи такива е отчетено не повече от 50% намаляване на популацията.
- В области с добре развити местообитания поддържането за продължителен период от време на интензивни мерки за контрол на популацията на диви свине е скъпо и вероятно не е устойчиво в дългосрочен план.
- Ликвидиране на изолирани популации от диви свине понякога се постига чрез интензивен моторизиран лов с кучета, провеждан в продължение на няколко години, със или без използването на други методи, като улавяне с капани или стрелба от хеликоптери.
- Съобщава се за драстично намаляване (до 80%) на популации на диви свине с прилагането на контролни програми, в които ловът на свине се провежда от хеликоптер или чрез комбинация от капани и интензивен моторизиран лов с кучета. Отчита се бързо възстановяване на популацията, до 77% през годината след тези интервенции.
- Използването на капани води до редуциране до 79% на популацията диви свине, като този метод се счита за ефективен в райони, където ловът не се препоръчва.
- Доказано е, че парентералната употреба на имуноконтрацептивната ваксина с освобождаване на гонадотропен хормон (GnRH) намалява фертилността на дивите свине, отглеждани при експериментални условия. Необходими са обаче изследвания, за да се проучи наличието на потенциални остатъци от GnRH в месото, както и проучване на ефективността от селективното прилагане на орална ваксина с цел незасягане на нецелеви видове.
- Отравянето на диви свине е прилагано като високоефективен метод за намаляване на местните популации. В ЕС обаче отравянето на диви свине е забранено съгласно законодателството за опазване на биологичното разнообразие. Потенциалните нежелани ефекти от отравянето не са достатъчно проучени в европейски контекст, включително опасенията за благосъстоянието на животните при прилагане на отровата, както и възможните ефекти от остатъци от отровата върху здравето на хората и животните чрез пряко или непряко излагане.

ЗАДАНИЕ 4 (ЗД-4) – Преглед и оценка на устойчивостта и ефективността на различни видове географски изкуствени или естествени граници, използвани за създаване/обособяване на зони с ограничен достъп.

В предишния доклад беше използван епидемиологичен модел за прогнозиране (EFSA, 2018), за да се направи оценка дали разпространението на АЧС в популации диви свине с използване на бариери в моделиран район е по-сходно с разпространението ѝ, наблюдавано от данните в ADNS, отколкото разпространението на болестта без използването на бариери. Въз основа на това сравнение в модела не беше възможно да се демонстрира ефект от естествените бариери при разпространението на АЧС през 2018 г. Въпреки това, данни, получени на терен (напр. естонски острови, които не бяха засегнати от заболяването поради проливите, които ги разделят от континенталната част) подсказват за временно възпиращият ефект на реки или проливи, и по този начин те могат да се използват като граници на ограничени райони, тъй като има сведения, че така може да се намали, но не напълно да се възпрепятства движението на диви свине.

В допълнение е направена оценка на ефективността от използването на различни изкуствени бариери за отделяне на популацията диви свине, въз основа на информация, открита в научната литература. Що се отнася до предишния доклад (EFSA, 2018), такава оценка беше направена чрез актуализиране на литературния преглед и идентифициране на нови публикации, но изводите не се промениха:

- Беше направено заключение, че електрическите огради имат потенциал с различни нива на ефективност временно да защитят културите (насажденията) от щети, причинени от скитащи или диви свине. Въпреки това, нито един модел на електрическа ограда не може да се счита за 100% устойчив на диви свине в голяма степен за продължителен период от време.
- Репелентите с миризма са проучвани като метод за защита на културите (насажденията) от скитащи и диви свине, но резултатите от тяхното прилагане са различни. При пет изпитвания не е установен ефект на репелента върху проникването на скитащи или диви свине, или върху увреждането на насажденията, докато при две изпитвания се съобщава, че намаляването на вредите, предизвикани от диви свине, варира от 55 до 100% и от 26 до 43%.
- Използването на светлинни репеленти (светлинно отблъскване) не показва значителен ефект върху вероятността диви свине да посещават местата с примамки. Съобщава се, че звуковите репеленти водят до 67% намаление на щетите върху насажденията, причинени от диви свине.
- Понастоящем няма доказателства, че големите огради са ефективни за ограничаване на дивите свине. В процес на изграждане са някои нови по-големи огради и тяхната ефективност върху разделянето/отделяне на популациите диви свине ще бъде оценена в бъдеще.
- Освен това беше обобщен опитът на терен с използването на огради като част от стратегията за контрол, прилагана в локално огнище на АЧС в Белгия при диви свине. Досега мерките се оказват ефективни за задържане на вируса на АЧС в засегнатата зона и предотвратяване на по-нататъшно му разпространение. Тази стратегия включва комбинация от различни мерки, а именно зонирание, отстраняване на трупове, пълна забрана за подхранване на свинете, специфични разпоредби за ловуване и действия за депопулация в зависимост от зоната, частична забрана за движение и сеч, както и създаване на мрежа от концентрични огради. Ограждането (с височина 120 см, размер на отворите 15 × 20 см, невкопано в земята и не фиксирано към нея) допринесе за забавяне на разпространението на АЧС и позволи създаване на зони/компартименти, в които

може да се извърши депопулация, без да съществува риск от придвижването на дивите свине на дълги разстояния.

ЗАДАНИЕ 5 (ЗД-5) – Преглед на мерките за управление на популациите от диви свине въз основа на най-новите научни и епидемиологични данни и разработване на препоръки за прилагане на тези мерки в четири отделни географски области:

- *Области свободни от АЧС, далеч от огнища на АЧС, в които трябва да се предприемат дългосрочни мерки за подготовка в случай на бъдещо възможно навлизане на болестта, като се има предвид човешкият фактор.*
- *Зони свободни от АЧС, но които са съседни на засегнати или райони с наложени ограничени и са с по-висок риск от заразяване главно чрез естествено разпространение на болестта чрез дивите свине.*
- *Области, в които болестта наскоро е навлязла при дивите свине.*
- *Области, в които болестта присъства в популацията на дивите свине от доста време (повече от 1 година).*

Въведение

Обща информация и технически задания, предоставени от заявителя

Африканската чума по свинете (АЧС) е пагубно заболяване, което за първи път навлиза в определени източни райони на Европейския съюз (ЕС). Навлизането на вируса в популацията на дивата свиня и ограниченият брой налични мерки за контрол са огромно предизвикателство за целия селскостопански сектор в ЕС и голяма заплаха за свиневъдството.

От началото на 2014 г. до днес (01.2020 г.) Чехия, Естония, Латвия, Литва, Полша и Румъния докладват за установено наличие на генотип II на вируса на африканска чума по свинете (ASFV), което предизвиква много сериозни опасения. Заболяването е съобщено и в Беларус, Молдова, Русия и Украйна и създава постоянен риск за всички държави-членки (ДЧ) на ЕС, граничещи с тези страни.

Държавите-членки на ЕС разполагат със знания, законодателство, технически и финансови инструменти за правилно справяне с АЧС.

Законодателството на ЕС е насочено основно към отглеждането на домашни свине и само в някои необходими случаи определя специфични аспекти, свързани с дивите свине. Основните законодателни актове на ЕС, приложими за АЧС, са:

- **Директива 82/894/ЕИО** на Съвета от 21 декември 1982 г. относно нотифицирането на болести по животните в рамките на ЕС, която има задължение за държавите-членки да нотифицират Комисията за потвърждението на всяка епидемия или зараза от АЧС при свине или дива свиня.
- **Директива 2002/60/ЕО** на Съвета от 27 юни 2002 г. за определяне на специфични разпоредби за контрол на АЧС и за изменение на Директива 92/119 / ЕИО по отношение на болестта на Тешен и АЧС: обхваща главно мерките за превенция и контрол, които трябва да се прилагат при съмнение за АЧС или

потвърдени или в животновъдни обекти, или при диви свине, за да се контролира и ликвидира болестта.

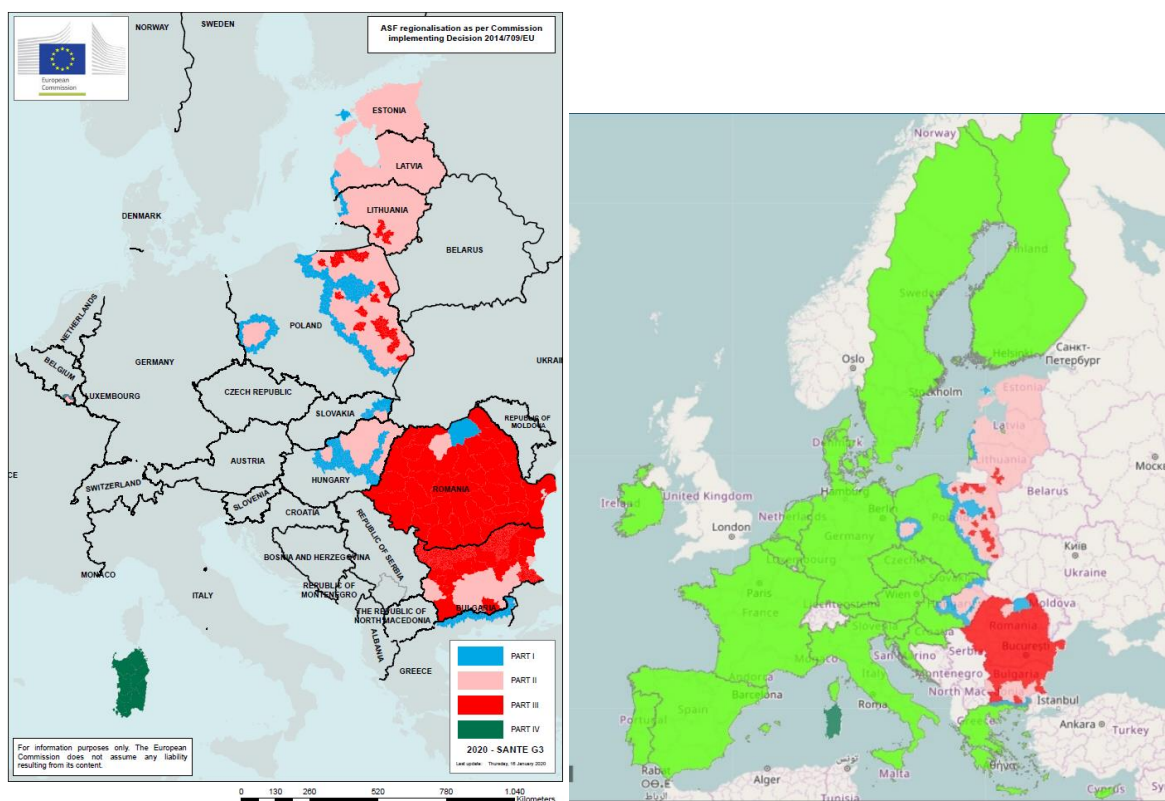
- **Решение за изпълнение 2014/709/ЕО** на Комисията от 9 октомври 2014 г. относно мерките за контрол на здравето на животните за АЧС в някои държави-членки и за отмяна на Решение за изпълнение 2014/178/ЕС: предоставя мерките за контрол на здравето на животните за АЧС в някои държави-членки чрез създаване на механизъм за регионализация в ЕС. Тези мерки включват предимно свине, свински продукти и продукти от глигани.

Освен това е разработена **Стратегия за АЧС на ЕС¹** въз основа на по-ранни научни препоръки от ЕОБХ. Тази стратегия непрекъснато се развива въз основа на наличната нова наука и на натрупания нов опит.

Карти, обобщаващи текущата прилагана регионализация по Решение за изпълнение 2014/709/ЕО, са достъпни онлайн:

https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/ad_control-measures_asf_pl-lt-regionalisation.pdf

<https://eu-commission.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=3db65168d4ad4d829a38560d7f868ace>

Карти на регионализацията към 16.01.2020 г. – синьо – Част I от Приложението на Решение за изпълнение 2014/709/ЕО; розово – Част II; червено – част III; зелено – Част IV;

Използвана литература:

EFSA (European Food Safety Authority), Miteva A, Papanikolaou A, Gogin A, Boklund A, Bøtner A, Linden A, Viltrop A, Schmidt CG, Ivanciu C, Desmecht D, Korytarova D, Olsevskis E, Helyes G, Wozniakowski G, Thulke H-H, Roberts H, Abrahantes JC, St_ahl K,

¹ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/ad_control-measures_asf_wrk-doc-sante-2015-7113.pdf

Depner K, Gonz_alez Villeta LC, Spiridon M, Ostojic S, More S, Vasile TC, Grigaliuniene V, Guberti V and Wallo R, 2020. Scientific report on the epidemiological analyses of African swine fever in the European Union (November 2018 to October 2019). EFSA Journal 2020;18(1):5996, 107 pp. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.5996>

Други научни становища и актуална информация от областта на здравето, хуманното отношение и благосъстоянието на животните, антимикробната резистентност, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>

<http://corhv.government.bg/?cat=27>

<http://corhv.government.bg/?cat=71>

Център за оценка на риска по хранителната верига към МЗХГ

30.04.2020 г.